

จดหมายข่าว NAHPI Newsletter

สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ
National Animal Health and Production Institute
กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปีที่ 1 Vol. 1

ฉบับที่ 2 No.2

เดือน กุมภาพันธ์ 2535

February 1992

ISSN 0858-4516

กลยุทธ์ในการควบคุมโรคปากและเท้าเปื่อยในยุโรป Foot and Mouth Diseases Control Strategies in Europe

งานปศุสัตว์แห่งชาติ

ในปี 1950 ได้มีการระบาดของโรค FMD อย่างรุนแรงทั่วยุโรป แต่ภายหลังจากนั้น 20 ปี โรคได้ถูกกำจัดออกไปจากพื้นที่โดยสิ้นเชิง เพราะเหตุใด

เชื่อกันว่าการระบาดของโรคเกิดขึ้นได้ง่ายและรวดเร็วทุกพื้นที่ แม้ว่าแต่ละประเทศจะมีการป้องกันโรคอย่างดีแล้วก็ตาม อาจเกิดขึ้นเนื่องจากการขนส่งสัตว์ข้ามพรมแดนอันเป็นเหตุให้แต่ละประเทศเชื่อว่าจะเป็นภาระที่ จะกำจัดโรคให้หมดไป หากปราศจากการร่วมมือกันระหว่างประเทศต่าง ๆ

ประชาคมยุโรป (European Commission) เมื่อเริ่มแรกประกอบด้วย 6 ชาติ (ปัจจุบัน 27 ชาติ) ได้สรุปถึงมาตรการขั้นต้นในการกำจัดโรคและได้นำไปปฏิบัติในแต่ละประเทศดังนี้

1. Quarantine
2. Sanitary measures
3. One or more of the following control measures:

- 3.1 slaughter policy
- 3.2 slaughter with vaccination
- 3.3 mass vaccination
- 3.4 ring vaccination

ถัดจากมาตรการเหล่านี้แต่ละประเทศในประชาคมยุโรปจะมีความร่วมมือกันในการ

1. ศึกษารวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางระบาดวิทยาของตนและประเทศเพื่อนบ้าน
2. ให้ความช่วยเหลือกันในด้านการศึกษาและการควบคุมโรค
3. ผลิตภัณฑ์
4. จัดตั้ง "Cordon Sanitaries"

หลังจากที่ทุกชาติสามารถให้ความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งในการกำจัดโรค FMD จึงมิใช่ปัญหาใหญ่ของการปศุสัตว์ในเขตประเทศยุโรปอีกต่อไป แต่การที่มาตรการเหล่านี้จะประสบความสำเร็จอย่างที่เป็นอยู่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสนับสนุนอันได้แก่

1. กฎหมายในการควบคุมโรคที่เข้มงวด
2. เงินทุน
3. บริการทางด้านสัตวแพทย์ และห้องปฏิบัติการ

4. วางแผนการปฏิบัติการระยะยาว
5. การประสานงานอย่างใกล้ชิดกับประเทศเพื่อนบ้านในการควบคุมป้องกันโรค

ขณะนี้ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนอันได้แก่ พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย ได้มีการประชุมร่วมกันในการที่จะจัดหาหนทางควบคุมโรค FMD ซึ่งมาตรการที่แต่ละชาติได้รับมอบหมายจะถูกนำไปเสนอและปฏิบัติในประเทศของตน เพื่อในอนาคตโรค FMD อาจสามารถศึกษาและค้นคว้าได้เพียงแค่นักวิทยาศาสตร์

ขอความจาก FMD Control Strategies โดย Prof. U. Kihm.

เนื่องในวันสถาปนากรมปศุสัตว์ครบรอบ 50 ปี กรมปศุสัตว์ได้จัดให้มีการ "งานปศุสัตว์แห่งชาติ" ในวันที่ 2-5 พฤษภาคม 2535 ณ บริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ในงานประกอบด้วย การออกร้าน การแสดงนิทรรศการมากมาย ในการนี้สถาบันสุขภาพสัตว์ได้จัดแสดงนิทรรศการความรู้ด้านวิชาการสุขภาพสัตว์ รวมทั้งได้มีการจัดการประกวดโคเนื้อ ไก่ชน และสุนัข ซึ่งชมเปี่ยมแห่งประเทศไทย และขึงด้วยพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ รายได้สมทบทุนกองทุนพัฒนาเด็กเล็กในถิ่นทุรกันดาร รายละเอียดในการประกวดจะแจ้งให้ทราบใน "จดหมายข่าว" ฉบับต่อไป

งานปศุสัตว์แห่งชาติ
2-5 พฤษภาคม 2535

ณ. บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
บางเขน กรุงเทพฯ

โรคปากและเท้าเปื่อย

Foot and Mouth Disease, FMD

โรคปากและเท้าเปื่อยเป็นโรคระบาดที่เกิดได้กับสัตว์ปีก
คู่ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็น โค กระบือ แพะ แกะ สุกร และสัตว์เคี้ยว
เอื้องอื่น ๆ ทำให้เกิดอาการไข้ ตุ่มพองบริเวณปาก ปลายจมูก
และไรกีบ โรคปากและเท้าเปื่อยแม้ว่าจะมีอัตราตายในสัตว์โตไม่
สูงเท่าใดนัก แต่ทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจเป็นจำนวน
มาก เนื่องจากทำให้สัตว์ซูบผอม น้ำนมลด น้ำเชื้อเสื่อมคุณภาพ
ค่าใช้จ่ายในการให้การรักษ การป้องกันโรค รวมไปถึงการไม่
สามารถส่งผลิตภัณฑ์หรือสัตว์ไปสู่ตลาดต่างประเทศได้

สาเหตุของโรคคือ เชื้อไวรัสกลุ่ม พิคอร์นาไวรัส (Picor-
navirus) ทั้งหมดมี 7 ซีโรไทป์ ได้แก่ SAT-1, SAT-2, SAT-3, C
ส่วนซีโรไทป์ที่พบในไทยได้แก่ A, O และ Asia-1 ทั้ง 7 ซีโร
ไทป์ไม่ให้ความคุ้มกันข้ามกัน ซึ่งในปัจจุบันกองผลิตชีวภัณฑ์
กรมปศุสัตว์ สามารถผลิตวัคซีนที่สามารถให้ความคุ้มต่อเชื้อ
ไวรัส FMD ทั้ง 3 ไทป์ ได้ในเข็มเดียวกัน

หากสงสัยว่าสัตว์ป่วยด้วยโรค FMD ควรนำตัวอย่าง
ได้แก่ เนื้อเยื่อที่ลอกหลุดบริเวณในช่องปาก, ไรกีบ แช่ใน
Glycerine buffer solution ที่อุณหภูมิ 4-7 องศาเซลเซียส
ส่งไปชั้นสูตรยังศูนย์โรคปากและเท้าเปื่อย ปากช่อง หรือศูนย์
วิจัยและชันสูตรโรคสัตว์ภาคเหนือ จ.ลำปาง เพื่อวินิจฉัยโรค
และฆ่าเชื้อบริเวณ โรงเรือน และยานพาหนะด้วย 2 - 4%
Sodium carbonate และ 2% NaOH

Table 1 : Results of typing of virus isolated in Thailand

Year	Total samples received	Types identified			Negative results
		O (%)	A (%)	AsI (%)	
1975	109	11 (10.1)	3 (2.7)	58 (53.3)	37 (33.9)
1976	136	69 (50.7)	- (0.0)	31 (22.8)	36 (26.5)
1977	155	64 (55.7)	3 (2.6)	34 (29.6)	14 (12.1)
1978	180	146 (81.1)	- (0.0)	10 (5.6)	24 (13.3)
1979	166	144 (86.7)	3 (1.8)	18 (10.8)	31 (18.7)
1980	471	338 (71.8)	- (0.0)	7 (1.5)	126 (26.7)
1981	160	98 (61.3)	3 (1.9)	5 (3.1)	48 (30)
1982	149	42 (28.2)	24 (16.1)	35 (23.5)	48 (32.2)
1983	258	166 (64.3)	4 (1.6)	32 (11.2)	83 (29.1)
1984	329	143 (43.5)	49 (14.9)	49 (14.9)	88 (26.7)
1985	159	56 (35.2)	1 (0.6)	54 (36.5)	44 (27.7)

Source : Foot and Mouth Disease and 1st Campaign in Thailand
by Dr. Suthum Punya-upaput, Third Country Training Programme on
FMD Control, Bangkok, 1986.

ข้อเสนอแนะในการควบคุมโรคปากและเท้าเปื่อย

Suggestion on Foot and Mouth Disease Control

๗๗๓๓การประชุม First Meeting of the
Coordinating Group for Foot and Mouth
Disease Control in South East Asia เมื่อวันที่
17-20 กุมภาพันธ์ 2535 ณ สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิต
สัตว์แห่งชาติ เกษตรกลาง บางเขน กรุงเทพฯ ฯ ที่ประชุม
ได้สรุปข้อเสนอแนะในการควบคุมโรคปากและเท้าเปื่อยไว้ดังนี้

1. ให้มีการจัดการประชุมระหว่างชาติเป็นประจำทุกปี
(ครั้งต่อไปจะจัดขึ้นในวันที่ 15-18 กุมภาพันธ์ 2536 ณ
สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ ประเทศไทย)

2. แต่ละประเทศควรพัฒนาความสามารถในการ
ชันสูตรโรคและแยกไทป์ของไวรัสก่อโรค ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะ
สามารถทำได้

3. ควรเข้มงวดในด้านความปลอดภัย จากการ
ติดเชื้อจุลินทรีย์ที่ศูนย์โรคปากและเท้าเปื่อย ปากช่อง
เนื่องจากเป็นศูนย์ปฏิบัติการอ้างอิงในส่วนภูมิภาคนี้

โดยความสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐบาลและหน่วยงานที่สนใจ

4. ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกที่จะจัดการฝึกอบรม
ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคและห้องปฏิบัติการ
โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้น ๆ

5. ปรับปรุงประสิทธิภาพในการรายงานการเกิดโรค
จากภูมิภาคสู่ส่วนกลาง เช่นเกี่ยวกับการรายงานโรคจากหัวหน้า
ส่วนราชการไปยังสำนักงานใหญ่ของ OIE ที่กรุงปารีส และ
สำนักงานส่วนภูมิภาคของ FAO ในประเทศไทย

6. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสัตว์ใน
แต่ละประเทศและมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการค้าปศุสัตว์
และผลิตภัณฑ์สัตว์ระหว่างแต่ละชาติ

7. ควรใช้วัคซีนอย่างระมัดระวัง โดยยึดหลักทาง
ระบาดวิทยาของเชื้อแต่ละ sero-type และวัคซีนนั้นควรมี
จะมี sub type ที่เหมาะสมต่อแต่ละภูมิภาค เพื่อให้ความ
คุ้มโรคอย่างเต็มประสิทธิภาพ

สรุปผลการประชุมสัมมนา Information System of Important Animal Diseases in Thailand

การประชุมสัมมนา

Information System of Important Animal Diseases in Thailand ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 11-14 กุมภาพันธ์ 2535 ณ สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตภัณฑ์แห่งชาติ เกษตรกลาง บางเขน กรุงเทพฯ การประชุมครั้งนี้ประกอบด้วย การบรรยายพิเศษ การอภิปรายและการอภิปรายกลุ่มย่อย วัตถุประสงค์ของการจัดประชุม ก็เพื่อระดมความคิด แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารของโรคสัตว์ที่สำคัญในประเทศ มีผู้มาประชุมทั้งหมด 128 คน โดยแบ่งเป็นผู้เข้าร่วมประชุม 113 คน ซึ่งประกอบด้วย ปศุสัตว์เขต, ปศุสัตว์จังหวัด, นักวิชาการ, เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของกรมปศุสัตว์ และอาจารย์จากมหาวิทยาลัย รวมทั้งผู้ร่วมสังเกตการณ์อีก 15 คน การประชุมครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจาก JICA ซึ่งผลการประชุมสัมมนาได้ข้อเสนอแนะพอสรุปได้ดังนี้

1. นโยบายเกี่ยวกับระบบข้อมูลข่าวสารของโรคสัตว์ที่สำคัญๆจะต้อง

ชัดเจนแน่นอนและต่อเนื่อง

2. ผู้บริหารและนักวิชาการหรือผู้ที่ทำงานด้านข้อมูลข่าวสารจะต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ทางด้านการคอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสมของการใช้งานและได้รับความรู้ในด้านการรวบรวมข้อมูลและการรายงานโรค

3. ควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลและศูนย์ข้อมูลเครือข่าย โดยศูนย์ข้อมูลอาจจัดตั้งที่สถาบันสุขภาพสัตว์ ฯ หรือที่กองควบคุมโรคระบาด หรือหน่วยงานนอกเขตแล้วแต่นโยบายกรมฯ

4. การสร้างฐานข้อมูลควรศึกษาจาก Standard Format ของหน่วยงานอื่นเพื่อให้ได้มาตรฐานที่สามารถจะใช้เชื่อมโยงหรือใช้ข้อมูลร่วมกันได้

5. แบบฟอร์มการรายงานโรคต่างๆ ควรมีแบบมาตรฐานที่ง่ายต่อการบันทึก ไม่ซ้ำซ้อนและเป็นแบบเดียวกัน และควรมีการสั่งการเพื่อการปฏิบัติที่ทันต่อเหตุการณ์เมื่อมีการรายงานโรค โดยเฉพาะโรคระบาด

6. การวางแผนโครงสร้างในการศึกษาโรคต่าง ๆ ควรจะใช้ risk analysis เป็นสิ่งช่วยในการตัดสินใจ

การถ่ายทอดเทคโนโลยีในภาคสนาม

Field Training

กรมพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ซึ่งปฏิบัติงานวินิจฉัยและชันสูตรโรคสัตว์ โดยการฟื้นฟูความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆอย่างสม่ำเสมอ นับว่ามีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาสุขภาพให้แก่สัตว์เลี้ยงของเกษตรกรอย่างทั่วถึง สถาบันสุขภาพสัตว์ฯ จึงจัดให้มี "โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีในภาคสนาม" ให้กับปศุสัตว์อำเภอใน

จังหวัดต่างๆ โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการขึ้นในพื้นที่ ซึ่งดำเนินการโดยฝ่ายถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ ร่วมกับนักวิชาการของสถาบัน และเริ่มจัดขึ้นในจังหวัดภาคกลางก่อน

ซึ่งเมื่อเดือนมกราคมที่ผ่านมาได้มีการดำเนินงานดังนี้

7 มกราคม 2535

ที่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดละโว้

9 มกราคม 2535

ที่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปราจีนบุรี

การสาธิตและการบรรยาย

ในเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา ทางสถาบัน ฯ ได้จัดให้มีการสาธิตและการบรรยายในหัวข้อเรื่องต่าง ๆ ที่น่าสนใจดังนี้

14 มกราคม 35

การสาธิตเรื่อง Determination of Salinomycin, Monensin and Laselocid in Animal Tissues โดย Dr. Kiyoshi Sukan ผู้เชี่ยวชาญสาขาพิษวิทยาและชีวเคมี สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติของญี่ปุ่น

6 กุมภาพันธ์ 35

การบรรยายเรื่อง Epidemiology of Bovine Theileriosis and Ecological Characteristics of Its Vector Ticks in Asia โดย Dr.Kozo Fugisak หัวหน้าฝ่ายโปรโตชีว สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติของญี่ปุ่น

27 กุมภาพันธ์ 35

การบรรยายเรื่อง ความสำคัญของการจัดทำบันทึกด้านโคนม (Value of Dairy Record) โดย Dr.R.E. McDowell จากมหาวิทยาลัย North Carolina สหรัฐอเมริกา จัดโดยกองบำรุงพันธุ์สัตว์

การประชุมสัมมนา

11-14 กุมภาพันธ์ 35

การประชุมสัมมนา Information System of Important Animal Diseases in Thailand โดยสถาบันสุขภาพสัตว์ ฯ ร่วมกับ JICA

17-20 กุมภาพันธ์ 35

การประชุม First Meeting of the Coordinating Group for Foot and Mouth Diseases Control in South East Asia จัดโดย OIE และ FAO ร่วมกับกรมปศุสัตว์

การเข้าเยี่ยมชม

20 มกราคม 35

เมื่อวันพุธที่ 4 คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 55 คน เข้ารับฟังการบรรยายเรื่อง Laboratory Animal จาก สพ.ญ. ทาริกา ประมุขอินทร์พัย และเยี่ยมชมฝ่ายเลี้ยงสัตว์ทดลอง เพื่อศึกษาและซักถามข้อมูลจากสถานที่จริงเพื่อประกอบการเรียนภาคทฤษฎี

จดหมายข่าว NAHPI Newsletter

สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่วิทยาการด้านสุขภาพสัตว์ และกิจกรรมของสถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ

โดยเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสุขภาพสัตว์

เจ้าของ สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ เลขที่ 10900 บางเขน กรุงเทพฯ 10900 โทร. 5798908-14

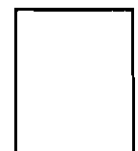
ที่ปรึกษา ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ

คณะกรรมการ

น.สพ.นพพร	ศรารักษ์
น.สพ.สุวิทย์	อิมมานันต์
สพ.สมชาย	ช่างทอง
สพ.ญ.กัญญา	อานวยุทธ
สพ.ญ.สมพนา	โลกพันธุ์ไพฑูริย์
สพ.ญ.น.น.น.น.น.	เกษมสันต์
สพ.ญ.ศิริกานต์	วิวัฒน์

เผยแพร่โดย ฝ่ายถ่ายทอดเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูล : กำหนดออก เดือนละ 1 ฉบับ : พิมพ์ครั้งละ 1,000 ฉบับ

ส่ง

รหัสไปรษณีย์